

Danske Teaterjournalisters overrækkelse af instruktørprisen
Teaterkatten 2021
til
Kirsten Dehlholm

Tale af Anne Middelboe Christensen,
teateranmelder ved Dagbladet Information og teateravisen.dk

En kat er et mystisk væsen.
En teaterkat er en lykkebringer.
Modtageren af instruktørprisen Teaterkatten 2021 er begge dele:
Mystisk og lykkebringende.

Årets instruktør arbejder aldrig med realisme eller med psykologi i almindelig teaterforstand.
Årets instruktør strunter i de sædvanlige krav til om plot og handlingsopbygning.
Årets instruktør dyrker de store myter – og sætter dem sammen med den nyeste naturvidenskabelige forskning, men også med den vildeste poesi.
Årets instruktør gentager aldrig nogensinde gentager sig selv. Og dog skal man blot se ét minut af en forestilling for at genkende denne kunstners fingeraftryk.

For årets modtager af Teaterkatten 2021 er Kirsten Dehlholm!

Kære Kirsten.

Egentlig kunne du have fået Teaterkatten mange af de forløbne år. Men nu sker det altså i 2021. For i år afsluttede du din store trilogi om døden med 'Amduat. En iltmaskine': Din underskønne, væmmelige, pirrende, brutale, forskningsvelsignede, digterombejlede performance-armlægning med døden.

Du har skabt banebrydende performances i Danmark, lige siden du stiftede Billedstofteatret i 1977. Men det var med oprettelsen af performancegruppen Hotel Pro Forma i 1985, at du fik den internationale platform, der kunne huse dine mest originale og kompromisløse performances.

Trilogien indledtes med den babylonske fortælling om 'Gilgamesh' – i en syret og sanselig installationsperformance på Glyptoteket. Den videreførtes i dødsberetningen 'Amduat. En iltmaskine', som blandede den ægyptiske dødsverden og dens dyreguder og båden mod dødsriget med et dødsleje i en hospitalsseng fra Holbæk Sygehus. Og så afsluttedes den med repremieren på billedoperaen 'Operation: Orfeo' fra 1993, hvor den græske mytologis bærende dødsdrøm om at lokke Eurydike tilbage fra dødsriget blev til en trappefortælling om langsom erkendelse og uundgåeligt tab. Med svimlende smukt laserlys, der også bragte os på tilskuerpladserne et godt stykke med ind i evigheden.

Dine forestillinger er hamrende flotte og musikalsk subtile. Dit afgørende våben er langsomheden. Det virker ofte, som om du prøver at få tiden til at forsvinde. Som om dine visuelle billeder bliver så stærke, at musikken og replikkerne eller sangstroferne underordner sig billedet. Som om kroppene glider ind i koreografier, indtil positurene finder en form, der udtrykker noget alment og mytisk. Så er du tilfreds.

Er det så kedeligt at opleve en Hotel Pro Forma forestilling? Nej, det er det ikke. Men en Kirsten Dehlholm-performance går virkelig ekstremt langsomt. Samtidig kræver du maksimal opmærksomhed af din tilskuer. Hele tiden ændrer scenen sig så minimalt, at kun det vakse øje ser det ske: Lyset, der skifter nuance. Hånden, der løftes. Skyggerne, der drejer. Eller stjernerne, der glider opad.

Æstetisk har du skabt din helt egen linjeføring. Dine farver er udvalgt med mest kræsne sans. Dine bevægelser er stiliserede til det marionetagtige. Og dog vælger du tydeligvis at samarbejde med scenekunstnere, der formår at stråle igennem det kropssprog, du tvinger dem til at bevæge sig indenfor. Som performeren, der i rollen som den døende mand i hospitalssengen i 'Amduat' igen og igen forsøger at vælte ud af sengen – og undvige fra sit eget dødsleje. Hvorefter sønnen nænsomt løfter ham tilbage i sengen og retter på hans dyne. Igen og igen.

Din personinstruktion er båret af et krav om perfektion. Den enkelte performer skal agere perfekt i det samlede scenebillede. Det ideal har også været det bærende, når du har arbejdet sammen med andre instruktører - som bl.a. Jon R. Skulberg og Marie Dahl i 'Amduat'.

Personligt er det en stor glæde for mig at overrække dig denne pris. For jeg har mærket din kraft som instruktør, lige siden jeg som ung cyklede inde fra byen og ud til Gentofte Rådhus en sommeraften for at opleve 'Skyggens kvadrat'.

Det var i 1992. Og det var en mytisk forestilling om den blinde som dén, der kender svarene – og dén, der i virkeligheden ser mest. Jeg anede ikke, hvad jeg gik ind til, da jeg trådte frem på rådhusets indre balkon. Jeg stirrede bare ned på marmorgulvets firkanter, hvor performerne kun kunne træde frem eller tilbage eller til siden. Men jeg mærkede din uomtvistelige kraft som kunstner – og denne magnetisering har nu stået på i næsten 30 år!

Så hvad kan jeg sige?

En kat er et mystisk væsen.

En teaterkat er en lykkebringer.

Du er både mystisk og lykkebringende.

Og du er helt din egen.

Tillykke!

—